

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.06.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	14.05.2006
Avaldamismärge:	RT I 2001, 30, 166

Ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded¹

Vastu võetud 20.03.2001 nr 105

Määrus kehtestatakse «Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse» (RT I 1999, 60, 616; 2000, 55, 362; 2001, 17, 78) § 7 lõike 3 alusel.

§ 1. Kohaldusala

- (1) Määrus kehtestab nõuded ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamisel eesmärgiga kaitsta nende ainetega kokkupuutuvate töötajate tervist.
- (2) Määrust kohaldatakse töödele, kus kasutatakse «Kemikaaliseaduse» § 11 lõike 1 punkti 1 alusel sotsiaalministri 30. novembri 1998. a määrusega nr 59 «Ohtlike ainete loetelu kinnitamine» (RTL 1999, 39, 508 ja 509) kehtestatud ohtlikke aineid või neid sisaldavaid materjale.
- (3) Määrust kohaldatakse töötamisele taimekaitsevahendite ja -seadmetega, arvestades Vabariigi Valitsuse 16. augusti 2000. a määrusega nr 271 «Ohutusnõuded taimekaitsevahendite kasutamisel, hoidmisel ja puhastamisel» (RT I 2000, 67, 430) ja 5. oktoobri 2000. a määrusega nr 324 «Taimekaitsevahendite ohutu kasutamise eeskiri» (RT I 2000, 77, 493) kehtestatud nõudeid.
- (4) Määrust ei kohaldata ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide veole ning radioaktiivsete ainetega töötamisele.

§ 2. Töökeskkonna riskianalüüs

- (1) Töökoha riskianalüüsi käigus on tööandja kohustatud:
  - 1) iseloomustama töökoha töötingimusi, arvestades kõigi võimalike ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalidega seotud ohutegureid;
  - 2) mõõtma töökeskkonna õhu keemiliste ainete sisaldust ja võrdlema neid piirnormidega;
  - 3) hindama võimaliku terviseriski suurust, olemust ja kestust;
  - 4) määrama ohutusabinõud ja nende rakendamise korra;
  - 5) vormistama riskianalüüsi tulemused kirjalikult.
- (2) Ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamisega seotud uut tehnoloogilist protsessi ei ole lubatud enne käivitada, kui on tehtud uus riskianalüüs ja rakendatud sobivad kaitseabinõud.
- (3) Tööandjad peavad ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide hankimisel saama tarnijalt kogu asjakohase teabe ohtliku kemikaali kohta, et tagada kõigi võimalike ohutusabinõude õigeaegne rakendamine.
- (4) Töökeskkonna õhu ohtlike kemikaalide sisaldust mõõdab tööandja tellimisel Eesti Akrediteerimiskeskuse poolt akrediteeritud või erialase kompetentsuse kinnitust omav mõõtelabor.
- (5) Mõõtetulemuste üks eksemplar säilitatakse mõõtelaboris, teist säilitab tööandja 40 aastat. Kui tööandja lõpetab tegevuse, antakse mõõtetulemused üle kohalikule Tööinspeksioonile.

§ 3. Abinõud ohtlikest kemikaalidest ja neid sisaldavatest materjalidest johtuva ohu vähendamiseks töökeskkonnas

- (1) Ohu vähendamine tööprotsessi optimeerimisega:
  - 1) ohtlikel kemikaalidel põhineva tehnoloogia asendamine ohutumaga;
  - 2) ohtliku kemikaali asendamine ohutumaga;
  - 3) ohtlike kemikaalidega kokkupuutuvate töötajate arvu vähendamine;
  - 4) ohtlike kemikaalidega töötamise aja lühendamine;

5) ohtlike kemikaalide koguste vähendamine töökohal.

(2) Ohu vähendamine töökoha parema töökorraldusega:

- 1) õigete töövõtete kasutamine;
- 2) töötajate ohutust tagavate seadmete ja tehnoloogiate kasutamine;
- 3) asjakohaste töövahendite ja materjalide kasutamine;
- 4) seadmete regulaarne tehniline kontroll ja hooldamine.

(3) Kemikaalide füüsikalistest ja keemilistest omadustest, mis ei ole otseselt seotud tehnoloogilise protsessiga, tekkida võiva ohu vältimiseks vajalikud meetmed:

- 1) vastavalt tehnoloogilistele võimalustele tuleb töökohal vältida kergesti süttivate ja lagunevate kemikaalide kasutamist või vähendada nende hoitavaid koguseid;
- 2) süüteallikate vältimine;
- 3) kemikaali poolt põhjustatava võimaliku tulekahju, plahvatuse või teiste füüsikaliste nähtuste tervistkahjustava toime tagajärgede ennetamine.

§ 4. Isiku- ja ühiskaitsevahendite kasutamine

Kui ohtlike kemikaalide sisaldus töökeskkonna õhus ületab piirnормi ja seda ei ole võimalik vähendada, tuleb rakendada järgmisi abinõusid:

- 1) kasutada ohtlike kemikaalide mõjupiirkonnas ühiskaitsevahendeid;
- 2) anda töötajale asjakohased isikukaitsevahendid, kui ohtliku kemikaali toimet ei ole võimalik vältida ühiskaitsevahenditega.

§ 5. Abinõude rakendamise tulemuste hindamine

Pärast ohu vähendamise abinõude rakendamist ja tööprotsessi tehnoloogias tehtud muudatusi tuleb uuesti kontrollida ohtlike kemikaalide sisaldust töökeskkonna õhus.

§ 6. Töövahendite märgistamine

Ohtlike kemikaalide käitlemisel kasutatavad seadmed, nõud ja muud töövahendid peavad olema märgistatud või need peavad olema selgelt eristatavad.

§ 7. Tööandja tegevus õnnetusjuhtumi tagajärgede ennetamiseks

(1) Tööandja on kohustatud määrama kindlaks tegevuskava inimeste võimalikust ohualast väljaviimiseks, tulekustutus- ja päästetööde tegemiseks ning esmaabi andmiseks ning paigaldama töökohale ohumärguannete süsteemi, millega teavitatakse töötajaid ohtlike ainete sisalduse tõusust töökohal.

(2) Töökohale, kus kasutatakse ohtlikke kemikaale, tuleb paigaldada sidesüsteem, mille kaudu on võimalik päästeteenistust välja kutsuda. Õnnetusjuhtumi korral tuleb päästeteenistusele teatada õnnetuse toimumise aeg, koht, õnnetuse ja ohuteguri iseloomustus.

§ 8. Tööandja tegutsemine õnnetusjuhtumi korral

(1) Tööandja on kohustatud õnnetusohu tekkimise korral teatama ohust ja rakendatavatest abinõudest võimalikult kiiresti kõigile töötajatele, kes võivad ohtu sattuda.

(2) Õnnetusjuhtumi tagajärgede likvideerimisel peab tööandja kasutusele võtma erimeetmed:

- 1) saastunud alale lubatakse siseneda ainult taastamistöid ja teisi hädavajalikke töid teostavatel töötajatel;
- 2) saastunud alal töötajatele antakse asjakohased isikukaitsevahendid.

§ 9. Töötajate teavitamine ja väljaõpe

(1) Tööandja peab tagama, et töötajad on teadlikud tööl kasutatavate ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide:

- 1) võimalikust mõjust tervisele;
- 2) toime vähendamiseks kasutatavatest asjakohastest isikukaitsevahenditest;
- 3) riskianalüüsi tulemustest;
- 4) ohutuskardi andmetest;
- 5) sisalduse mõõtmise tulemustest töökeskkonna õhus ja piirnormidest;
- 6) kasutamisel tööd reguleerivatest õigusaktidest.

(2) Tööandja peab tagama töötajatele ohutust tagavate töövõtete rakendamise väljaõppe.

§ 10. Piirangud ohtlike kemikaalide kasutamisel

(1) Tööprotsessis on keelatud kasutada järgmisi ohtlikke kemikaale:

Kemikaali nimetus	Kemikaali number Euroopa kaubanduslike keemiliste ainete loetelus, EINECSi nr	Kemikaali number Chemical Abstracts Service'is, CASi nr	Kemikaali maksimaalne lubatud sisaldus valmistises mahuprotsentides
2-naftüülamiin ja selle soolad	202-080-4	91-59-8	0,1
4-aminodifenüül ja selle soolad	202-177-1	92-67-1	0,1
Bensidiin ja selle soolad	202-199-1	92-87-5	0,1
4-nitrodifenüül	202-204-7	92-93-3	0,1

(2) Erandina on lõikes 1 loetletud kemikaale lubatud kasutada:

- 1) teaduslikus uurimistöös;
- 2) nende eraldamisel kõrvaltoodetest ja jäätmetest;
- 3) nende sünteesi vaheproduktides.

(3) Lõikes 1 loetletud kemikaalide kasutamise korral peavad töötajad olema nendega kokkupuute eest täielikult kaitstud. Kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamiseks peab olema eraldatud ruum, millest neid on lubatud välja tuua tööandja poolt kehtestatud korras.

§ 11. Töötajate tervisekontroll ja selle tulemuste rakendamine

(1) Tööandja on kohustatud korraldama ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalidega kokkupuutuvate töötajate tervisekontrolli vastavalt töötervishoiuarsti ettekirjutusele. Vajadusel korraldatakse bioloogiline seire, mille käigus määratakse töötaja veres või uriinis kemikaali või tema metaboliidi sisaldus.

(2) Kui tervisekontrolli käigus diagnoositakse töötajal haigus või tuvastatakse tööst tingitud tervisehäire, peab tööandja korraldama tervisekontrolli ka kõigile teistele samalaadsetes tingimustes töötavatele töötajatele.

(3) Töötervishoiuarst peab teadma töökeskkonna riskianalüüsi ja töökeskkonna õhu ohtlike ainete sisalduse mõõtmise tulemusi.

(4) Töötajatel on õigus saada teavet oma tervisekontrolli tulemustest.

(5) Tööandjal on õigus saada teavet piirangutest, millised on töötajale tööülesannete täitmiseks seatud tervise vastunäidustuste tõttu.

(6) Tervisekontrolli andmeid säilitatakse töötervishoiuteenistuses 40 aastat pärast töötaja viimast kokkupuudet ohtlike kemikaalidega või neid sisaldavate materjalidega.

(7) Tööandja on kohustatud arvestama töötervishoiuarsti ja teiste töötervishoiuspetsialistide soovitusi töökeskkonnast tuleneva ohu vähendamiseks.

(8) Tööandja on kohustatud tervisekontrolli tulemuste alusel rakendama töötervishoiuarsti soovitusi, tagama vajalikud kaitse- ja ennetusabinõud ning seiresüsteemide töö.

§ 12. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. oktoobril 2001. a.

¹Euroopa Ühenduste Nõukogu direktiiv 98/24/EMÜ (EÜT L 131,5.05.1998, lk 11)

Peaminister Mart LAAR

Sotsiaalminister Eiki NESTOR

Riigisekretär Aino LEPIK von WIRÉN